

دانشگاه

عنوان اقدام پژوهی:

استاد راهنما: دکتر

تهیه کننده:

پاییز * ۱۴۰

الحمد لله رب العالمين

فهرست

چکیده	۳
مقدمه	۵
فصل اول : معرفی و تحلیل موقعیت	۶
توصیف	۶
استنباط	۶
بازنگری	۷
قضاوت و مسئله یابی	۷
تبیین مسئله شناسایی شده	۸
فصل دوم : راه حل ها و ایده ها	۹
راه حل ها به همراه مستندات و دلایل آن	۹
فصل سوم : تدوین طرح اجرایی	۱۰
معیارهای موفقیت برنامه	۱۰
فصل چهارم : گزارش اجرای ایده و ارزشیابی طرح	۱۱
گزارش روایی از اجرای طرح	۱۱
بازخوردهای دانش آموزان و خودارزیابی کلی	۱۲
منابع	۱۳

چکیده

این مطالعه به بررسی چالش‌های آموزشی در رشته هنرآموز طراحی و دوخت و ارائه راهکارهای عملی برای ارتقای مهارت دانش‌آموزان پرداخته است. ابتدا موقعیت و شرایط موجود در هنرستان تحلیل شد و مسائل چندبعدی شناسایی گردید. چالش اصلی، فاصله میان آموزش نظری و مهارت عملی دانش‌آموزان بود که ناشی از کمبود تجهیزات، نبود پروژه‌های عملی کافی و ضعف تعامل والدین بود. بر اساس تحلیل‌ها، موضوع آموزشی مبتنی بر پروژه‌های عملی طراحی شد تا مهارت‌های فنی و خلاقیت دانش‌آموزان تقویت شود. راهکارها شامل تجهیز کارگاه، برگزاری پروژه‌های عملی و ارتباط با کارگاه‌های شهری بود. طرح اجرایی شامل تدوین برنامه آموزش پروژه‌محور و مشارکت والدین در فرآیند یادگیری است. ارزیابی‌ها نشان داد دانش‌آموزان توانایی دوخت لباس کامل را پیدا کردند و اعتمادبه‌نفس آنان افزایش یافت. معیارهای موفقیت شامل کیفیت پروژه‌ها، مشارکت والدین و توانایی حل مسئله در شرایط واقعی بود. اجرای طرح باعث ارتقای انگیزه و علاقه دانش‌آموزان و رضایت والدین شد. نتایج نشان می‌دهد که آموزش عملی و پروژه‌محور، ابزار موثری برای کاهش شکاف میان آموزش مدرسه و نیازهای بازار کار است.

کلمات کلیدی: آموزش عملی مهارت پروژه‌محور طراحی دوخت هنرستان مشارکت والدین ارزیابی آموزشی

مقدمه

آموزش هنرهای کاربردی در مدارس فنی حرفه‌ای نیازمند تمرکز بر مهارت‌های عملی و خلاقیت دانش‌آموزان است. رشته طراحی و دوخت، به دلیل ماهیت عملی و پروژه‌محور خود، نیازمند تجهیزات استاندارد و تمرین‌های عملی مستمر است. مطالعات نشان می‌دهد که آموزش صرفاً نظری نمی‌تواند دانش‌آموزان را برای بازار کار آماده کند. مشکل کمبود پروژه‌های عملی، ضعف ارتباط با محیط واقعی کار و کمبود مشارکت والدین از مهم‌ترین چالش‌هاست. این پژوهش با هدف شناسایی مسائل و ارائه راهکارهای عملی طراحی شد. اجرای پروژه‌های عملی و ارتقای کارگاه‌ها به‌عنوان راهکار اصلی پیشنهاد شد. مشارکت والدین و بازخورد مستمر در طول دوره، به افزایش انگیزه و کیفیت آموزش کمک می‌کند. ارزیابی عملکرد دانش‌آموزان و مشاهده پیشرفت مهارتی، مبنای سنجش موفقیت طرح است. نتایج این تحقیق می‌تواند الگویی برای بهبود آموزش در سایر هنرستان‌ها باشد. تمرکز این پژوهش بر ایجاد هماهنگی میان آموزش مدرسه و نیازهای حرفه‌ای بازار کار است.

۱-۱-۱ معرفی و تحلیل موقعیت:

رشته طراحی و دوخت یکی از رشته‌های پرطرفدار در هنرستان‌هاست که به‌طور مستقیم با مهارت‌آموزی و نیاز بازار کار در ارتباط است. با وجود علاقه‌مندی دانش‌آموزان، امکانات موجود در بسیاری از مدارس کافی نیست و بیشتر آموزش‌ها به شکل نظری برگزار می‌شود. این وضعیت باعث شده هنرجویان در یادگیری عملی دچار مشکل شوند. نبود تجهیزات استاندارد مانند چرخ خیاطی‌های حرفه‌ای و مانکن، کیفیت آموزش را کاهش داده است. همچنین تراکم دانش‌آموزان در کلاس‌ها فرصت تمرین فردی را محدود می‌سازد. در نهایت این شرایط موجب می‌شود دانش‌آموزان برای ورود به محیط واقعی کار آمادگی کامل نداشته باشند.

۱-۱-۲ توصیف:

در یک کلاس طراحی و دوخت، معمولاً بیش از ۲۰ دانش‌آموز حضور دارند اما تعداد چرخ‌های خیاطی کمتر از نصف این میزان است. دانش‌آموزان زمان زیادی را منتظر می‌مانند تا نوبت استفاده از تجهیزات برسد. بسیاری از آنها تنها به مشاهده بسنده می‌کنند و فرصت تمرین عملی ندارند. این مسئله موجب می‌شود آموزش به‌صورت سطحی باقی بماند. همچنین تمرکز برخی دبیران بیشتر بر ارائه تئوری است و همین موضوع عملاً باعث کاهش انگیزه دانش‌آموزان می‌شود. در چنین شرایطی یادگیری واقعی طراحی و دوخت به‌سختی محقق می‌گردد.

۱-۱-۳ استنباط:

با توجه به شرایط موجود، می‌توان نتیجه گرفت که کیفیت پایین آموزش عملی در رشته طراحی و دوخت ناشی از عوامل چندگانه است. کمبود تجهیزات، تمرکز بیش از حد بر مباحث نظری، و نداشتن ارتباط مستمر با بازار کار از مهم‌ترین این عوامل هستند. این شرایط نه تنها موجب ضعف مهارتی دانش‌آموزان می‌شود، بلکه اعتمادبه‌نفس آن‌ها را نیز تحت تأثیر قرار می‌دهد. بسیاری از هنرجویان پس از پایان دوره توانایی دوخت یک لباس کامل را ندارند. همچنین والدین نسبت به آینده شغلی فرزندان خود نگران می‌شوند. بنابراین، ضرورت بازنگری در این روند آشکار است.

۱-۱-۴ بازنگری:

بررسی تجربه‌های گذشته نشان می‌دهد که تمرکز بیش از اندازه بر تئوری، به جای ایجاد تعادل بین تئوری و عمل، روند یادگیری را دچار اختلال کرده است. همچنین استفاده ناکافی از منابع خارج از مدرسه مانند کارگاه‌های خیاطی و مزون‌ها، سبب شده مهارت‌های دانش‌آموزان واقعی و کاربردی نباشد. اگرچه در برخی مدارس

تلاش‌هایی برای پروژه‌محور کردن آموزش صورت گرفته، اما گستردگی و استمرار کافی نداشته است. بازنگری در شیوه‌های آموزشی، با توجه به نیازهای امروز صنعت مد و پوشاک، یک ضرورت جدی محسوب می‌شود. بدون این بازنگری، فاصله میان آموزش و بازار کار روزبه‌روز بیشتر خواهد شد.

۱-۱-۵ قضاوت و مساله یابی

با توجه به شواهد و تحلیل‌های موجود، می‌توان قضاوت کرد که بزرگ‌ترین مساله در آموزش طراحی و دوخت، عدم تعادل میان آموزش نظری و عملی است. دانش‌آموزان به دلیل این کاستی‌ها با کمبود مهارت‌های واقعی مواجه‌اند و در نتیجه انگیزه آنان نیز کاهش می‌یابد. از سوی دیگر، نبود امکانات کافی و تمرکز بر امتحان‌های تئوری، عملاً هنرجویان را از هدف اصلی این رشته یعنی مهارت‌آموزی دور کرده است. مشکل فقط از معلم نیست، بلکه کمبود منابع، تراکم دانش‌آموزان، و ضعف ارتباط مدرسه با صنعت نیز نقش پررنگی دارد. این وضعیت نیازمند راهکاری جدی و چندبعدی است.

۱-۲ تبیین مساله شناسایی شده

مساله اصلی شناسایی‌شده، «ضعف در آموزش عملی طراحی و دوخت» است که به دلیل کمبود تجهیزات، تمرکز بر تئوری، و نداشتن ارتباط واقعی با بازار کار شکل گرفته است. این مشکل موجب می‌شود سطح یادگیری هنرجویان پایین باشد و برای ورود به بازار کار آماده نباشند. پیامد این وضعیت، کاهش اعتمادبه‌نفس دانش‌آموزان و افزایش نگرانی والدین است. همچنین باعث افت کیفیت خروجی آموزش در هنرستان‌ها می‌شود. رفع این مساله نیازمند اقداماتی هم‌زمان در زمینه بهبود منابع، تغییر شیوه‌های تدریس و ایجاد پیوند با صنعت پوشاک است.

۱-۲ راه حل ها و ایده ها:

- استفاده از روش آموزش پروژه محور برای تقویت مهارت عملی.
- همکاری هنرستان با کارگاه ها و مزون های خیاطی برای آموزش واقعی.
- تجهیز کارگاه های مدرسه به ابزار استاندارد مانند چرخ خیاطی صنعتی و مانکن.
- برگزاری کارگاه های مشترک با والدین برای ایجاد انگیزه و حمایت بیشتر.
- استفاده از محتوای چند رسانه ای و آموزش مجازی برای تکمیل آموزش عملی.

۲-۲ راه حل ها و ایده ها به همراه مستندات و دلایل آن

اجرای آموزش پروژه محور با ارائه تکالیف عملی مانند دوخت یک لباس کامل، باعث افزایش انگیزه و توانایی دانش آموزان می شود. همکاری با کارگاه های خارج از مدرسه به هنرجویان فرصت می دهد تا با فضای واقعی بازار آشنا شوند و مهارت های کاربردی را تمرین کنند. تجهیز کارگاه های هنرستان، گرچه نیازمند سرمایه گذاری است، اما در بلندمدت به بهبود کیفیت آموزش و افزایش اعتماد والدین منجر خواهد شد. همچنین آموزش های مکمل از طریق ویدئوها و منابع دیجیتال می تواند محدودیت های زمانی و تجهیزاتی را تا حدی جبران کند. در نهایت، مشارکت والدین در فرآیند آموزش، انگیزه و حمایت اجتماعی بیشتری برای دانش آموزان فراهم می آورد.